

Empatiataitojen oppiminen simulaatio-opetuksen keinoin

7.1.2026

Laadukas ja taitava hoitotyön interventioiden toteuttaminen on tärkeää potilasturvallisuuden näkökulmasta, mutta potilaat muistavat hoitajat parhaiten heidän kohtaamis- ja vuorovaikutustaidoistaan. Ensimmäisellä kohtaamisella on suuri merkitys koko sairaalahoitojakson onnistumiseksi. On tärkeää tiedostaa, kokevatko potilaat tulevansa aidosti kohdatuiksi ja ajallaan autetuiksi.

Huang ym. (2025) määrittelevät empatiakyvyn ja viestintätaidot hoitotyön kriittisiksi taidoiksi (Huang ym., 2025). Hoitotyössä tarvitaan terapeuttista empatiaa, joka sisältää potilaan ymmärtämisen, ymmärryksen välittämisen ja sen pohjalta toimimisen sensitiivisellä ja rohkaisevalla tavalla (Cairns ym., 2021). Se sisältää aitoa läsnäoloa ja kuuntelua, kohtaantumista. Terapeuttista empatiaa tarvitaan myös kärsivien ja surevien läheisten lohduttamiseen.

Ihmisillä on yksilölliset empatia- ja myötäelämisen taidot. Toiset ovat empaattisempia luonteeltaan, mutta myös vähemmän empatiataitoja omaavien on mahdollista oppia empaattisuutta, joka on yksi tärkeimmistä tulevaisuuden työelämätaidoista.

Røssland ym. (2022) ovat esittäneet, että simulaatiopedagoginen opetus, jossa hyödynnetään potilaan rooliin eläytymistä, voi lisätä ymmärrystä tilanteista potilaan näkökulmasta. Heidän mukaansa sairaanhoitajaopiskelijat hyötyvät potilasroolien simulaatioista koulussa saamalla paremmat valmiudet kommunikoida potilaiden kanssa kliinisessä harjoittelussa.

Empatiakartan ja simulaatioiden yhdistäminen

Empatiataitoja on mahdollista kehittää ja vahvistaa vuorovaikutteisilla koulutusinterventioilla. Li ym. (2019) ja Huang ym. (2025) ovat esittäneet, että simulaatiopedagogisin menetelmin voidaan kehittää hoitotyön opiskelijoiden empatia- ja viestintätaitoja. Myös Son ym. (2018) ja Vandyk ym. (2018) ovat kuvanneet viestintätaitojen opetuksen ja taitavasti rakennettujen vuorovaikutussimulaatioiden edistävän empatia- ja tunneälytaitoja.

Empatiakarttaa hyödynnetään palvelumuotoilussa haluttaessa selvittää asiakkaiden toiveita ja tarpeita ja kehittää erilaisia toimintoja asiakaslähtöisesti. Empatiakartta on työkalu, joka auttaa ymmärtämään muiden ihmisten näkemyksiä (Huang ym., 2025). Se mahdollistaa yhteisöllisen visualisoinnin, jonka avulla voidaan jäsentää tietoa tietyn tyyppisestä palveluiden käyttäjästä. Sen tarkoituksena on auttaa käyttäjätietämyksen esiintuomista, että voitaisiin luoda yhteinen ymmärrys erilaisten palveluiden käyttäjien tarpeista ja tukea palveluiden kehittämiseen ja tuottamiseen liittyvää päätöksentekoa.

Kliinisen hoitotyön simulaatiopedagogisessa opetuksessa voidaan hyödyntää neljään osa-alueeseen jaettavaa empatiakarttaa, jonka keskelle sijoitetaan yksilö. Kokonaiskäsitystä yksilön näkemyksistä ja tarpeista etsitään tarkastelemalla, mitä hän sanoisi, ajattelisi, tekisi ja tuntisi tietyssä tilanteessa. Empatiakartta voi sisältää myös kuusi keskeistä elementtiä potilaan tunteiden ja käyttäytymisen arvioimiseksi. Tällöin voidaan simuloida, mitä potilas ajattelee, tuntee, kuulee, näkee, sanoo ja tekee. Simulaatioiden avulla on mahdollista saada esiin potilaiden mahdollisesti kokemia tunteita ja ajatuksia. Niiden avulla voidaan tunnistaa potilaiden elämis- ja kokemismaailmaa hoitotyön tilanteissa ja vastata paremmin heidän tarpeisiinsa. Simulaatioiden toteuttaminen vaatii niitä suunnittelevalta ja ohjaavalta opettajalta taitavaa psykologista silmää. Myös simulaatioiden valmistelussa on olennaista huomioida, että tilanteet ovat mahdollisimman aitoja ja autenttisia. Niissä voidaan hyödyntää aitoja, anonymisoituja potilastapauskuvauksia.

Empatiakarttoja osana simulaatioita on hyödynnetty muun muassa Seinäjoen ammattikorkeakoulun Taitoja hyvinvointipalveluja tuottaville pk-yrityksille simulaation keinoin -hankkeessa, jonka kohderyhmänä olivat lastensuojelun, perhehoitotyön, mielenterveyskuntoutuksen ja ikäihmisten hoivapalveluiden pk- ja mikroyritykset Etelä-Pohjanmaalla (Salminen-Tuomaala ym., 2018). Empatiakartan avulla on mahdollista simuloida erilaisten potilaiden kokemia tilanteita ja harjaannuttaa hoitohenkilökunnan ja sosiaalialan ammattilaisten myötäelämisen taitoja. Lisäksi sen avulla voidaan simuloida ja harjoitella esimies-alaistaitoja sekä johtamis- ja työnohjaustaitoja.

Mari Salminen-Tuomaala
TtT, dosentti, yliopettaja, Kliininen asiantuntijuus
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

mari.salminen-tuomaala(a)app-staging.seamk.hion.dev

Mari Salminen-Tuomaala on terveystieteiden tohtori, joka toimii kliinisen hoitotyön yliopettajana Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Hän on sosiaali- ja terveysalan ylempi AMK, Kliininen asiantuntijuus -tutkinnon YAMK-yliopettaja sekä Terveyden edistäminen ja hoitotyö -tutkimusohjelman vetäjä. Hän toimii myös dosenttina Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden terveystieteiden yksikössä (hoitotieteen dosentuuri).

Lähteet

Cairns, P., Pinker, I., Ward, A., Watson, E., & Laidlaw, A. (2021). Empathy maps in communication skills training. *The Clinical Teacher 18(*2), 142-146. https://doi.org/ 10.1111/tct.13270

Huang, H-P., Tien, Y., Lin, Y-C., Yu, I-C., & Chien, N-H. (2025). Effects of empathy mapping and mini-simulation on second-year nursing students' empathy and communication self-confidence: a quasi-experimental study. *BMC Medical Education, 25*(109), 1-11. https://doi.org/10.1186/s12909-025-06686-x

Li, J., Li, X., Gu, L., Zhang, R., Zhao, R., Cai, Q., Lu, Y., Wang, H., Meng, Q., & Wei, H. (2019). Effects of Simulation-Based Deliberate Practice on Nursing Students' Communication, Empathy, and Self-Efficacy. *The Journal of Nursing Education 1;58*(12), 681-689. https://doi.org/10.3928/01484834-20191120-02

Røssland, A., Svellingen, A., & Røykenes, K. (2022). Role Exchange in Student-led Simulation: The Importance of Nursing Students Taking the Role of Patients. *SAGE Open Nursing, 3*(8), 1-8.https://doi.org/10.1177/23779608221130605

Salminen-Tuomaala, M., Kangasluoma, E., Kurunsaari, M-T., & Niinimäki, A. (2018). Social and Healthcare Staff's Self-Reported Simulation Learning Needs in Small and Middle-sized Enterprises. *Clinical Nursing Studies 6*(3), 1-10. https://doi.org/10.5430/cns.v6n3p46

Son, D., Shimizu, I., Ishikawa, H., Aomatsu, M., & Leppink, J. (2018). Communication skills training and the conceptual structure of empathy among medical students. *Perspectives on Medical Education 7*(4), 264-271. https://doi.org/10.1007/s40037-018-0431-z

Vandyk, A.D., Lalonde, M., Merali, S., Wright, E., Bajnok, I., & Davies, B. (2018). The use of psychiatry-focused simulation in undergraduate nursing education: A systematic search and review. *International Journal of Mental Health Nursing, 27*(2), 514-535. https://doi.org/10.1111/inm.12419